Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

25. juni 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – direktiv 2013/11/EU – alternativ tvistbilæggelse – artikel 13, stk. 1 og 2 – obligatoriske oplysninger – adgang til oplysningerne«

I sag C-380/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf, Tyskland) ved afgørelse af 9. maj 2019, indgået til Domstolen den 15. maj 2019, i sagen:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

mod

Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Safjan (refererende dommer), og dommerne C. Toader og N. Jääskinen,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV ved Rechtsanwalt T. Rader,

– Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG ved Rechtsanwalt M. Alter,

– den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Faraci,

– den portugisiske regering ved P. Barros da Costa, C. Farto, L. Inez Fernandes og T. Paixão, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

– Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og C. Valero, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) (EUT 2013, L 165, s. 63).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (herefter »Bundesverband«) og Deutsche Apotheker und Ärtzebank eG (herefter »DAÄB«) vedrørende DAÄB's praksis på området for meddelelse til forbrugerne af oplysninger vedrørende alternativ tvistbilæggelse.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2011/83/EU

3 Artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT 2011, L 304, s. 64) med overskriften »Oplysningskrav for aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted« bestemmer i stk. 1:

»Inden forbrugeren bindes af en aftale om fjernsalg eller en aftale indgået uden for fast forretningssted eller et tilsvarende tilbud, giver den erhvervsdrivende på en klar og forståelig måde forbrugeren følgende oplysninger:

[…]

t) hvor det er relevant, mulighed for adgang til en udenretslig procedure for klageadgang og bilæggelse af tvister, som den erhvervsdrivende er underkastet, og forudsætningerne for denne adgang.

[…]«

Direktiv 2013/11

4 I 1., 2., 5., 7., 47. og 48. betragtning til direktiv 2013/11 er følgende anført:

»(1) I henhold til artikel 169, stk. 1, og artikel 169, stk. 2, litra a), [TEUF] skal [Den Europæiske Union] bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved foranstaltninger, som den vedtager i henhold til artikel 114 i TEUF. I henhold til artikel 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal der sikres et højt forbrugerbeskyttelsesniveau i Unionens politikker.

(2) […] Det indre marked bør give forbrugerne en merværdi i form af bedre kvalitet, større udvalg, rimelige priser og høje sikkerhedsstandarder for varer og tjenesteydelser, hvilket burde fremme et højt forbrugerbeskyttelsesniveau.

[…]

(5) Alternativ tvistbilæggelse (ATB) byder på en nem, hurtig, og billig udenretslige løsning på tvister mellem forbrugere og erhvervsdrivende. ATB er imidlertid endnu ikke tilstrækkeligt og systematisk udviklet i Unionen. […] Forbrugerne og de erhvervsdrivende har stadig ikke kendskab til de eksisterende alternative klagemuligheder, og kun en lille procentdel af borgerne ved, hvordan man indgiver en klage til en ATB-instans. […]

[…]

(7) For at forbrugerne fuldt ud kan udnytte det indre markeds potentiale […] [bør] forbrugerne og de erhvervsdrivende have kendskab til sådanne procedurer. […]

[…]

(47) Når der opstår en tvist, er det nødvendigt, at forbrugerne hurtigt kan finde frem til, hvilke ATB-instanser der er kompetente til at behandle deres klage, og finde ud af, om den berørte erhvervsdrivende er villig til at deltage i retsforhandlinger ved en ATB-instans. Erhvervsdrivende, der forpligter sig til at bruge ATB-instanser til at bilægge tvister med forbrugere, bør oplyse forbrugerne om adressen og webstedet for den ATB-instans eller de ATB-instanser, som de hører under. Oplysningerne skal være klare og forståelige og lettilgængelige på den erhvervsdrivendes websted, hvis et sådant findes, og hvis det er relevant, i de generelle betingelser, der gælder for købs- og tjenesteydelsesaftaler mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren. De erhvervsdrivende bør på deres websteder og i de generelle betingelser, der gælder for de relevante aftaler kunne medtage yderligere oplysninger om deres interne klageprocedurer eller om alle andre måder, hvorpå de direkte kan kontaktes med henblik på bilæggelse af tvister med forbrugere uden at henvise dem til en ATB-instans. Når en tvist ikke kan bilægges direkte, bør den erhvervsdrivende skriftligt eller på et andet varigt medium give forbrugeren oplysninger om de relevante ATB-instanser og angive, om han vil benytte sig af dem.

(48) Forpligtelsen for erhvervsdrivende til at oplyse forbrugerne om de ATB-instanser, som disse erhvervsdrivende hører under, bør ikke berøre bestemmelserne om forbrugeroplysning om udenretslig klageadgang, som findes i andre EU-retsakter, og som bør anvendes i tillæg til den relevante oplysningspligt, som er fastsat i dette direktiv.«

5 Direktivets artikel 1 med overskriften »Genstand« bestemmer:

»Formålet med dette direktiv er at bidrage til det indre markeds korrekte funktion gennem virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved at sikre, at forbrugerne på frivillig basis kan indgive klager mod erhvervsdrivende til instanser, der tilbyder uafhængige, uvildige, gennemsigtige, effektive, hurtige og retfærdige procedurer for alternativ tvistbilæggelse. […]«

6 Direktivets artikel 3 med overskriften »Sammenhæng med andre EU-retsakter« bestemmer i stk. 3:

»Artikel 13 i nærværende direktiv berører ikke de bestemmelser om forbrugeroplysning om udenretslig klageadgang, som findes i andre EU-retsakter, og som skal anvendes ud over nævnte artikel.«

7 Samme direktivs artikel 13 med overskriften »Oplysninger, som de erhvervsdrivende skal give forbrugerne« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at erhvervsdrivende, der er etableret på deres område, oplyser forbrugerne om den ATB-instans eller de ATB-instanser, som disse erhvervsdrivende hører under, når disse erhvervsdrivende forpligter sig eller er forpligtet til at anvende disse instanser til at bilægge tvister med forbrugere. Disse oplysninger skal omfatte adressen på den relevante ATB-instans' eller de relevante ATB-instansers websted.

2. De i stk. 1 omhandlede oplysninger skal være klare og forståelige og lettilgængelige på den erhvervsdrivendes websted, hvis et sådant findes, og, hvis det er relevant, i de generelle betingelser, der gælder for købs- og tjenesteydelsesaftaler mellem den erhvervsdrivende og en forbruger.

3. Medlemsstaterne sikrer, at den erhvervsdrivende i tilfælde, hvor en tvist mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der er etableret på deres område, ikke kan bilægges efter en klage, som forbrugeren forelægger den erhvervsdrivende direkte, giver forbrugeren de oplysninger, der er omhandlet i stk. 1, og præciserer, om han agter at benytte de relevante ATB-instanser til at bilægge tvisten. Oplysningerne gives skriftligt eller på et andet varigt medium.«

Tysk ret

8 § 36 i Gesetz über die alternative Streitbeilegung in Verbrauchersachen (Verbraucherstreitbeilegungsgesetz – VSBG) (lov om alternativ tvistbilæggelse på forbrugerområdet) af 19. februar 2016 (BGBl. 2016 I, s. 254, herefter »VSBG« med overskriften »Generel oplysningspligt« bestemmer:

»1. En erhvervsdrivende, der har et websted eller anvender generelle betingelser, er forpligtet til klart, forståeligt og lettilgængeligt at

1) oplyse forbrugeren om, hvorvidt den erhvervsdrivende er forpligtet eller villig til at deltage i en tvistbilæggelsesprocedure for en tvistbilæggelsesinstans for forbrugere, og

2) henvise forbrugeren til den kompetente tvistbilæggelsesinstans for forbrugere, såfremt den erhvervsdrivende har forpligtet sig til at deltage i en tvistbilæggelsesprocedure for en tvistbilæggelsesinstans for forbrugere eller er forpligtet hertil i henhold til loven; henvisningen skal indeholde oplysninger om den pågældende tvistbilæggelsesinstans for forbrugere s adresse og websted og den erhvervsdrivendes erklæring om dennes deltagelse i en tvistbilæggelsesprocedure for den pågældende tvistbilæggelsesinstans for forbrugere.

2. De i stk. 1 omhandlede oplysninger skal

1) anføres på den erhvervsdrivendes websted, hvis den erhvervsdrivende har et sådant

2) gives sammen med den erhvervsdrivendes generelle betingelser, såfremt den erhvervsdrivende anvender generelle betingelser.

[…]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

9 DAÄB er en andelsbank, der har webstedet www.apobank.de, hvor det ikke er muligt at indgå kontrakter.

10 I de lovpligtige oplysninger på webstedet oplyses om DAÄB's forpligtelse eller vilje til at deltage i en tvistbilæggelsesprocedure ved en alternativ tvistbilæggelsesinstans på forbrugerområdet. Endvidere er det fra dette websted muligt som PDF-dokument at downloade de generelle betingelser for de kontrakter, som DAÄB indgår med forbrugerne (herefter »de omhandlede generelle betingelser«). Disse generelle betingelser indeholder ingen oplysninger om, at DAÄB forpligter sig til at deltage i en sådan tvistbilæggelsesprocedure.

11 Når DAÄB indgår en kontrakt med en forbruger, der er undergivet de omhandlede generelle betingelser, modtager forbrugeren ud over dokumentet med de pågældende generelle betingelser en fortegnelse over priser og tjenester, der ligeledes er udfærdiget af DAÄB, og på bagsiden af hvilken banken oplyser forbrugeren om, at den er villig til at deltage i en tvistbilæggelsesprocedure (herefter »fortegnelsen over priser og tjenester«).

12 Bundesverband er af den opfattelse, at oplysningen om, at DAÄB forpligter sig til at gøre brug af en alternativ tvistbilæggelsesinstans på forbrugerområdet, bør være angivet i de omhandlede generelle betingelser, og at DAÄB's handelspraksis, der er beskrevet i denne doms præmis 10 og 11, er i strid med VSBG's § 36, stk. 2.

13 På denne baggrund anlagde Bundesverband sag ved Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf, Tyskland) med påstand om, at DAÄB under nærmere betegnede sanktioner pålægges at bringe sin praksis, hvorefter banken ikke i de omhandlede generelle betingelser angiver, at den er underkastet eller vil underkaste sig en tvistbilæggelsesprocedure ved en alternativ tvistbilæggelsesinstans på forbrugerområdet, til ophør.

14 Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf) frifandt DAÄB med den begrundelse, at VSBG's § 36, stk. 2, udelukkende pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren de oplysninger, der er omhandlet i VSBG's § 36, stk. 1, med de generelle betingelser, når den pågældende anvender dem. Den omstændighed alene, at generelle betingelser for en aftale lægges ud på et websted, indebærer ikke, at de anvendes, for så vidt som anvendelsen af dem forudsætter, at en af kontraktens parter meddeler dem til den anden part i forbindelse med aftalens indgåelse.

15 Endvidere opfylder den omstændighed, at forbrugeren sammen med de generelle betingelser udleveres et særskilt oplysningsark såsom den omhandlede fortegnelse over priser og tjenester i forbindelse med aftalens indgåelse, de krav, der er fastsat i VSBG's § 36, stk. 2, nr. 2. De generelle betingelser, der gælder for en aftale, kan nemlig omfatte en særskilt række dokumenter og klausuler.

16 Bundesverband har iværksat appel af dommen fra Landgericht Düsseldorf (den regionale ret i første instans i Düsseldorf) til den forelæggende ret, Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf, Tyskland).

17 Den forelæggende ret har anført, at mens de oplysninger, der er omhandlet i VSBG's § 36, stk. 1, i henhold til VSBG's § 36, stk. 2, i VSBG, skal meddeles til forbrugeren »sammen med« de generelle betingelser, der anvendes af den erhvervsdrivende, bestemmer artikel 13, stk. 2, i direktiv 2013/11 for sin del, at disse oplysninger skal angives, »hvis det er relevant« »i« de generelle betingelser.

18 I denne forbindelse har den forelæggende ret rejst spørgsmålet, om fortolkningen af udtrykket »hvis det er relevant« i den pågældende artikel 13, stk. 2, og nærmere bestemt om den oplysningspligt, der påhviler den erhvervsdrivende i henhold til denne bestemmelse, afhænger af, at den erhvervsdrivende meddeler sine generelle betingelser til forbrugeren i forbindelse med aftaleindgåelsen, eller om pligten gælder for den erhvervsdrivende allerede som følge af den omstændighed, at de pågældende generelle af den erhvervsdrivende affattede betingelser gøres tilgængelige til download fra den erhvervsdrivendes websted.

19 Endvidere ønsker den forelæggende ret oplyst, om de oplysninger, der er omhandlet den pågældende bestemmelse, skal angives i de generelle betingelser, der er udfærdiget af den erhvervsdrivende, eller om de må fremgå af et særskilt dokument såsom den omhandlede fortegnelse over priser og tjenester.

20 I denne forbindelse har den forelæggende ret anført, at selv om forbrugerne som regel vil opbevare de generelle betingelser på særlig vis for at kunne finde de oplysninger, der er omhandlet i § 36, stk. 1, i VSBG, ændres fortegnelser over priser og tjenester ofte under kontraktforholdet og sikrer derfor ikke samme adgang til de pågældende oplysninger.

21 Idet Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appeldomstol i Düsseldorf) er af den opfattelse, at afgørelsen af tvisten i hovedsagen afhænger af en fortolkning af visse bestemmelser i direktiv 2013/11, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Opstår oplysningspligten i artikel 13, stk. 2, i direktiv [2013/11], hvorefter de i artikel 13, stk. 1, omhandlede oplysninger skal angives i de generelle betingelser, allerede, hvis den erhvervsdrivende gør generelle betingelser tilgængelige til download fra sit websted, som der ikke indgås kontrakter på?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Opfylder den erhvervsdrivende sin pligt til at angive oplysningerne i de generelle betingelser i et sådant tilfælde også, hvis oplysningen ganske vist ikke gives i den fil, der kan downloades, men anføres andetsteds på virksomhedens websted?

3) Opfylder den erhvervsdrivende sin pligt til at angive oplysningerne i de generelle betingelser, hvis han til forbrugeren ud over dokumentet med de generelle betingelser også udleverer et særskilt dokument med en fortegnelse over priser og tjenester, der indeholder de i artikel 13, stk. 1, i direktiv [2013/11] omhandlede oplysninger?«

Om de præjudicielle spørgsmål

22 Med sine spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13, stk. 1 og 2, i direktiv 2013/11 skal fortolkes således, at en erhvervsdrivende, der gør de generelle betingelser, der gælder for købs- og tjenesteydelsesaftaler, tilgængelige på sit websted, men som ikke indgår aftaler med forbrugerne via dette websted, har pligt til i disse generelle betingelser at angive oplysninger om den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, når denne sidstnævnte forpligter sig til gøre brug af den instans eller disse instanser eller har pligt til at gøre brug af dem til løsning af tvister med forbrugerne, eller om det i denne forbindelse er tilstrækkeligt, at den pågældende erhvervsdrivende enten meddeler disse oplysninger i andre dokumenter, der er tilgængelige på det pågældende websted, eller i andre faneblade på webstedet eller meddeler forbrugeren de pågældende oplysninger i forbindelse med indgåelsen af den aftale, der er undergivet de generelle betingelser, i et særskilt dokument.

23 I henhold til direktivets artikel 13, stk. 2, skal de oplysninger vedrørende den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, der er omhandlet i stk. 1 i direktivets artikel 13, være »klare og forståelige og lettilgængelige på den erhvervsdrivendes websted, hvis et sådant findes, og, hvis det er relevant, i de generelle betingelser, der gælder for købs- og tjenesteydelsesaftaler mellem den erhvervsdrivende og en forbruger«.

24 Ordlyden af denne bestemmelse er utvetydig og bestemmer, at de oplysninger, der er omhandlet i den foregående præmis, skal angives »i« de generelle betingelser, når de er tilgængelige på den erhvervsdrivendes websted, og ikke i andre dokumenter, der er tilgængelige på dette websted eller i andre faneblade på webstedet. Denne utvetydighed bekræftes af de forskellige versioner af bestemmelsen, bl.a. sprogversionerne deraf på spansk (*en las condiciones generales*), tjekkisk, (*ve všeobecných obchodních podmínkách*), tysk (*in den allgemeinen Geschäftsbedingungen*), engelsk (*in the general terms and conditions*), italiensk (*nelle condizioni generali*), nederlandsk (*in de algemene voorwaarden*), polsk (*w ogólnych warunkach umów*), portugisisk *(nos termos e nas condições gerais*), finsk (*yleisissä ehdoissa*) og svensk (*i de allmänna vilkoren*).

25 Efter fast retspraksis skal der imidlertid ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingsdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

26 Hvad angår formålet med direktiv 2013/11 fremgår det af direktivets artikel 1, sammenholdt med første og anden betragtning til direktivet, at dette er at virkeliggøre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved at sikre, at forbrugerne på frivillig basis kan indgive klager mod erhvervsdrivende til ATB-instanser.

27 Med henblik på at kunne anvende en sådan mulighed skal forbrugerne underrettes om eksisterende alternative klagemuligheder, som det er anført i 5. og 7. betragtning til direktiv 2013/11. I denne forbindelse præciserer 47. betragtning til direktivet, at når der opstår en tvist, er det nødvendigt, at forbrugerne hurtigt kan finde frem til, hvilke ATB-instanser der er kompetente til at behandle deres klage, og finde ud af, om den berørte erhvervsdrivende er villig til at deltage i retsforhandlinger ved en sådan instans.

28 Hvad angår spørgsmålet, om oplysningerne vedrørende den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, skal angives i de generelle betingelser, der er tilgængelige på den erhvervsdrivendes websted selv i det tilfælde, hvor dette websted ikke anvendes til at indgå kontrakter, bemærkes, at artikel 13, stk. 2, i direktiv 2013/11 ganske vist omhandler generelle betingelser, der gælder for købs- og tjenesteydelsesaftaler mellem den erhvervsdrivende og en forbruger. Denne bestemmelse begrænser imidlertid ikke den oplysningspligt, den fastsætter, til de tilfælde, hvor den erhvervsdrivende indgår aftale med forbrugere via sit websted.

29 I henhold til samme bestemmelse skal oplysningerne vedrørende den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, angives på den erhvervsdrivendes websted, »hvis et sådant findes, og, hvis det er relevant, i de generelle betingelser«, idet udtrykket »og, hvis det er relevant« bestemmer, at de pågældende oplysninger ikke kun skal være at finde på dette websted, men at de ligeledes skal angives i de generelle betingelser, når de er til tilgængelige på det pågældende websted.

30 Det følger heraf, at i henhold til artikel 13, stk. 2, i direktiv 2013/11 er den oplysningspligt, som denne bestemmelse fastsætter, ikke opfyldt, såfremt den erhvervsdrivende, som lægger de generelle betingelser ud på sit websted, ikke angiver de pågældende oplysninger deri, men lægger dem ud et andet sted på webstedet.

31 Endvidere som det fremgår af artikel 3, stk. 3, i direktiv 2013/11, sammenholdt med 48. betragtning til dette direktiv, berører bestemmelsen ikke de bestemmelser om forbrugeroplysning om udenretslig klageadgang, som findes i andre EU-retsakter, og som skal anvendes ud over den oplysningspligt, der er fastsat i det pågældende direktiv.

32 Det fremgår imidlertid af artikel 6, stk. 1, litra t), i direktiv 2011/83, at forbrugeren skal underrettes om muligheden for adgang til en udenretslig procedure for klageadgang og bilæggelse af tvister, som den erhvervsdrivende er underkastet, og forudsætningerne for denne adgang, »inden« forbrugeren bindes af en aftale om fjernsalg eller en aftale indgået uden for fast forretningssted eller et tilsvarende tilbud.

33 I denne forbindelse har Domstolen allerede fastslået, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/83 har til formål at sikre, at forbrugeren, inden en aftale indgås, modtager såvel oplysninger om aftalebetingelserne og følgerne af den nævnte aftaleindgåelse, der sætter forbrugeren i stand til at beslutte, om den pågældende ønsker at binde sig aftalemæssigt til en erhvervsdrivende, som de oplysninger, der er nødvendige for at opfylde aftalens bestemmelser korrekt, og især, at forbrugeren kan udøve sine rettigheder som forbruger (dom af 10.7.2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

34 For at forbrugeren kan have nytte af disse oplysninger med henblik derpå, skal han modtage dem i rette tid forud for indgåelsen af en aftale og ikke først på tidspunktet for aftaleindgåelsen, eftersom oplysninger, der gives inden den pågældende aftaleindgåelse er af afgørende betydning for forbrugeren (jf. analogt dom af 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, præmis 46, og af 23.1.2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

35 Følgelig er det på baggrund af både artikel 13, stk. 2, i direktiv 2013/11 og artikel 6, stk. 1, litra t), i direktiv 2011/83 ikke tilstrækkeligt, at forbrugeren først modtager de oplysninger om alternativ tvistbilæggelse, der er omhandlet i bestemmelserne, på tidspunktet for indgåelsen af aftalen med den erhvervsdrivende, hvad enten dette sker gennem de generelle betingelser eller et fra disse særskilt dokument.

36 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 13, stk. 1 og 2, i direktiv 2013/11 skal fortolkes således, at en erhvervsdrivende, der gør generelle betingelser for købs- eller tjenesteydelsesaftaler tilgængelige på sit websted, men som ikke indgår aftaler med forbrugerne via dette websted, har pligt til i disse generelle betingelser at angive oplysninger vedrørende den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, når denne sidstnævnte forpligter sig til at gøre brug af denne eller disse instanser eller har pligt til at gøre brug af dem til løsning af tvisterne med forbrugerne. Det er i denne forbindelse ikke tilstrækkeligt, at den erhvervsdrivende enten meddeler disse oplysninger i andre dokumenter, der er tilgængelige på det pågældende websted, eller i andre faneblade på webstedet eller meddeler forbrugeren de pågældende oplysninger i forbindelse med indgåelsen af den aftale, der er undergivet de generelle betingelser, i et særskilt dokument.

Sagsomkostninger

37 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 13, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) skal fortolkes således, at en erhvervsdrivende, der gør generelle betingelser for købs- eller tjenesteydelsesaftaler tilgængelige på sit websted, men som ikke indgår aftaler med forbrugerne via dette websted, har pligt til i disse generelle betingelser at angive oplysninger vedrørende den ATB-instans eller de ATB-instanser, som den erhvervsdrivende hører under, når denne sidstnævnte forpligter sig til at gøre brug af denne eller disse instanser eller har pligt til at gøre brug af dem til løsning af tvisterne med forbrugerne. Det er i denne forbindelse ikke tilstrækkeligt, at den erhvervsdrivende enten meddeler disse oplysninger i andre dokumenter, der er tilgængelige på det pågældende websted, eller i andre faneblade på webstedet eller giver forbrugeren de pågældende oplysninger i forbindelse med indgåelsen af den aftale, der er undergivet de generelle betingelser, i et særskilt dokument.

Underskrifter